Ч. 131 (14.029). Львів, вівторок 21. травня 1935. Opłata pocztowa opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Перемога правих партій у Чехословаччині.

ПРАГА, 20. 5. ПАТ. Дотеперішні підсумки виборів у Чехословаччині вказують на великі зміни, які зайшли головно в німецьких округах Чехословаччини. Недавно заснована т. зв. судето-німецька партія (Конрада Генляйна) здобула велику кількість голосів коштом інших партій, в першу чергу коштом німецьких аґраріїв. З великими втратами вийшли підчас виборів на чеських землях ліві партії, але більшу кількість голосів придбала аґрарна партія і „Народне Обєднання" — головно в Празі — (нова партія, що повстала зі злуки старої чеської партії Крамаржівських народніх демократів і молодої націоналістично-фашистівської ліґи Стржібного — прим. Ред.) У Словаччині при виборах здобула перемогу автономічна народня партія о. Глінки.

Тригодинна розмова мін. Ляваля з прем. Ґерінґом.

ПАРИЖ, 20. 5. ПАТ. Уся паризька преса з великим зацікавленням подає вістки про розмову мін. Ляваля з прем. Ґерінґом у Кракові. „Пті Журналь" пише, що розмова була свобідна і щира. Оба державні мужі заторкнули всі справи, які цікавлять Францію і Німеччину. До цієї стрічі — пише згаданий щоденник — причинився мін. Бек. Розмова мін. Ляваля з премієром Ґерінґом є доброю ознакою і насуває здогади, що дійде до згагіднення відносин між обома державами.

Кореспондент „Матена" пише, що темою нарад були справи тісно звязані з підписанням францусько-большевицького пакту. „Інтрансіжан" зазначає, що ця розмова була вступом до розмов мін. Ляваля з канц. Гітлером. Нема двох думок, що мін. Лявалъ одержав від прем. Ґерінґа запрошення відбути нараду з канц. Гітлером, залишаючи мін. Лявалеві вибрати собі дату евентуальної стрічі. До цієї стрічі мабуть дійде у Берліні в червні. Тому, що Німеччина змінила своє становище до східного пакту мін. Ляваль буде робити заходи, щоб Німеччина приступила до францусько-большевицького пакту замісць до східного пакту. „Пті Парізієн" пише, що прем. Ґерінґ запевняв мін. Ляваля про мирові наміри Німеччини. Щоденник підкреслює, що тепер Німеччина веде пропаґанду за збірними договорами і прем. Ґерінґ захвалював прикмети цієї системи, протиставляючи її двостороннім договорам, як практикують колишні союзи. Кореспондент здогадується, що в Кракові говорили теж про німецькі зброєння і Ґерінґ довідувався про становище Франції, щоб влекшити канц. Гітлерові заняти становище в його завтрішній промові до головних міжнародніх проблем. „Нає Фрає Прессе" пише, що наради мін. Ляваля і прем. Ґерінґа тревали три години.

Стріча мін. Берґер-Вальденеґа з мін. Бенешом.

„Нає Фрає Прессе" пише: На запросини чехословацького міністра закордонних справ д-ра Е. Бенеша австрійський міністер закордонних справ Берґер Вальденеґ виїхав до Чехословаччини до Табору, де вустрінеться з мін. Бенешом в його віллі.

Політична відповідальність за марсельський атентат.

Засідання Ради Ліґи Націй.

ПАРИЖ, ПАТ. Авас повідомляє з Женеви: У понеділок почалось 86-те засідання Ради Ліґи Націй під проводом ком. Літвінова. Одначе важні політичні розмови відбудуться щойно після приїзду до Женеви мін. Ляваля. Рада Ліґи Націй розгляне в понеділок та у вівторок адміністраційні, буджетові й економічні справи. Труднощі виринуть при вирішуванні політичних справ. Одною з таких справ це політична відповідальність за марсельський атентат, яку реферуватиме мін. Іден. Здогадуються, що завдяки мін. Іденові вдасться дефінітивно поладнати цю справу і на його розвязку мабуть згодяться всі держави.

В. Британія посередничить в конфлікті Італії з Абісинією.

У суботу 18. травня ц. р. британський кабінет відбув два засідання у справі загострення італійсько-абісинського конфлікту. На пополудневім засіданні був присутній британський амбасадор у Римі сер Ерік Дрюмонд, який спеціяльно приїхав до Льондону. Положення для британського кабінету доволі складне. І так В. Британія хотіла б заощадити клопотів Італії в Женеві і врятувати Ліґу від розлому, до якого дійшло б після виступлення Італії з членів Ліґи Націй. Одночасно В. Британія дивиться кривим оком на великі вимоги Італії супроти Абісинії. На засіданні кабінету амб. Дрюмонд зясував становище Італії в цій справі так: Німеччина доставляє Абісинії зброю та муніцію і підбурює її до опору. Тому Італія мусить висилати все більші військові відділи і таким чином Італія ослаблює своє становище в Европі. Італія хоче перевагою зброєнь приневолити Абісинію до повної підлеглости, щоб на випадок конфліктів в Европі за рік чи за два не була наражена на нову війну в Африці. Офіційні кола в Льондоні признають, що острах Італії доволі оправданий. Зате в Льондоні сумніваються, чи Італії вдасться легко перевести пацифікацію Абісинії без великих зусиль і завязлої та довгої кампанії. Мін. Іден виїхав до Женеви з вказівками, щоби вдержав Італію за всяку ціну в Лізі Націй і одночасно вплинув на Італію, щоб обмежила воєнні приготування в Африці.

Закордонна політика Фінляндії.

ВАРШАВА, ПАТ. Вчора вечором міністер закордонних справ Фінляндії Гаксель покинув Варшаву. Перед відїздом заявив представникові ПАТ-а про закордонну політику Фінляндії таке: Фінляндія не потребує для своєї екзистенції збільшувати території. Фінляндці мають аж натто багато праці і клопотів, щоб побороти перешкоди, які насуває північна природа. Великий простір Фінляндії може виживити нечисленне населення. Тому з іншими народами Фінляндія хоче жити в згоді й оминути міжнародніх конфліктів. З цієї причини Фінляндія не приступила до конвенції, яка могла втягнути її до чужих справ. Зате радо підписала договори про ненапад з іншими державами. Міністер підкреслив, що взаємини між Фінляндією і Польщею добрі, бо нема між обома державами ніяких суперечностей.

Конкордат Ватикану з Югославією.

ЧІТТА ДЕЛЬ ВАТІКАНО, КАП. Переговори в справі конкордату між Ватиканом і Югославією закінчились і конкордат підпишуть у Ватикані при нагоді приїзду до Риму премієра міністрів Югославії Єфтича.

Виборча ординація.

Запроектована виборча ординація суперечна з постановами нової конституції.

Законопроект про виборчу ординацію до сойму постановляє, що кандидатів на послів установляють не виборці, а окремі виборчі колеґії. Вслід за тим виборці можуть важно віддати свої голоси лише на двох зпоміж тих кандидатів, яких призначить виборча колеґія. Інституція виборчих колеґій наглядно нарушує постанову нової конституції про загальність і безпосередність соймових виборів. Загал виборців не має ніякого впливу на те, хто буде кандидатом на посла, а цей вплив признає законопроект інституції, посередній між виборцями і кандидатами, — окружній виборчій колеґії. При такому поставленні справи саме голосування виборців і всі засади, на яких воно відбувається, є тільки декораційною формальністю, обчисленою на зовнішній ефект. Якжеж інакше можна назвати соймові вибори, коли через уведення виборчих колеґій українці навіть у тих виборчих округах, де творять 70 проц. населення, не зможуть, як я це виказав у попередніх моїх статтях, поставити самостійно своїх кандидатів на послів. Про політичні наслідки такого поставлення справи супроти українців буду говорити окремо, а в тому місці стверджую з притиском, що інституція виборчих колеґій нарушує постанови нової конституції. Можна розуміється більше або менше зручно доказувати щось противне, але це буде тільки правничою діялектикою. Не хочеться мені вірити, щоби цей самий табор, який перефорсував ухвалення нової конституції, хотів нарушувати її постанови, впроваджуючи до виборчої ординації інституцію виборчих колеґій, а тим самим сам підкопував почуття правовости в горожан держави.

Виборчі колеґії складаються з представників територіяльної і господарської самоуправи й професійних організацій, себто мають становий чи радше корпораційний характер. Уряд, признаючи право виборчим колеґіям у представленому складі рішати про особовий склад сойму, робить несмілу спробу, зрештою непередбачену в конституції, оперти державний лад Польщі на корпораційній основі. Як сказано, уряд робить це несміло, бо вплив корпорацій на склад сойму закриває фіґовим листком загального голосування всіх виборців і дає виборцям право вибирати собі послів споміж кандидатів, визначених виборчими колеґіями.

Постанова законопроекту про виборчі колеґії є взята в значній мірі від італійських фашистів. В Італії закон з дня 5. лютого 1934 р. признає корпораціям досить важні функції в державі, а зокрема корпорації пропонують 800 кандидатів на послів, а зпоміж намічених Велика Фашистівська Рада укладає список 400 кандидатів на послів. Загалові виборців прислуговує тільки право голосувати „так" або „ні".

В польській державі територіяльна і господарська самоуправа й професійні організації є субсидіярним органом державної влади. Влада має великий, а в деяких випадках вирішний вплив навіть на особовий склад органів самоуправи, які вибирають представників до виборчих колеґій. У практиці адміністраційна влада рішати-ме про те, кого виборчі колеґії помістять у списку кандидатів на послів, себто в дальших консеквенціях державний бюрократичний апарат

рішатиме про склад сойму. Таким поставленням справи ідея сойму є доведена до абсурду. По інтенціям нової конституції сойм має бути органом, вибраним із волі громадянства для контролі державної влади, а через виборчу ординацію змінює він свій характер і стає органом, що виявляє волю бюрократії. В таких умовах стає сойм непотрібною для нікого фікцією.

Право вибирання до сенату мають не всі горожани, а вузький круг вибранців (еліта). Первісний проект конституції, ухваленої соймом дня 26. січня 1934 р. так формулував виборче право до сенату: „Право вибирання до сенату мають горожани, які в спосіб приписаний законом, будуть признані першими в праці на користь загального добра". Мав це бути т. зв. легіон заслужених. Віцемаршал сойму Цар на одному засіданні ББ. представив конструкцію того легіону і процедуру поликування його членів. Маршал Пілсудський спротивився ідеї Легіону заслужених і тим самим ця концепція впала.

Новий законопроект виборчої ординації до сенату теж побудований на засаді еліти, але конструкція цієї еліти інша. Право вибирання до сенату прислуговує двом категоріям виборців, а саме:

1) горожанам, які мають особисті заслуги. Такими заслуженими горожанами є всі ті, особи, які мають військові відзначення і цивільні ордери;

2) горожани, які придбали довіря широкого загалу. Ми вичислили ті особи в іншову місці.

Конструкція еліти в польській державі є досить оригінальна. В більшості держав, в яких істнує еліта, лучиться її в більшій або меншій мірі з правлячою партією, в Совітах — комуністи, в Італії — фашисти, в Німеччині — гітлерівці. В Польщі видвигнено інші загального характеру критерії.

У Польщі сенат вже по інтенції, виявленій в новій конституції, має тим, відріжнятися від сойму, що є побудований на елітарному принципі. Польська конструкція еліти замикає перед українцями двері до сенату.

В. Целевич.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові, Ринок 10.

Повчальні цифри.

IV. Загальні висновки і кілька уваг.

На закінчення варто приглянутися ближче місцевостям, положеним **у найближчому сусідстві Львова,** бо з них головно напливають люди до міста. На жаль, ті місцевости у більшості польські або сильно спольщені, так, що найближче окруження Львова має сильну польську перевагу. Для орієнтації подаємо нижче ті місцевости, зачинаючи від півночи і йдучи довкола Львова, при чому зазначуємо відсоток населення кожного віроісповідання.

Відсоток	римо-кат.	греко-кат.	жидів	інших
Голоско Велике	62	29	9	0
Грибовичі	16	79	1	4
Збоїска	50	45	4	1
Малехів	44	54	2	0
Ляшки Муровані	30	69	1	0
Кривчиці	88	10	2	0
Лисиничі	43	51	5	1
Сихів	85	12	3	0
Козельники	97	2	1	0
Зубря	99	1	0	0
Сокільники	99	0	1	0
Скнилівок	44	55	0	1
Скнилів	27	69	2	2
Зимновідка	92	7	0	1
Білогорща	92	8	0	0
Рісна Польська	87	9	3	1

З тих сіл 9 мають поважну римо-кат. більшість, а Збоїска більшість незначну. Греко-католики мають поважну більшість тільки у 3 селах: Грибовичах, Ляшках Мурованих і Скнилові та незначну більшість теж у 3 селах: Малехові, Лисиничах і Скнилівку. А ще не так то давно такий Скнилів чи Лисиничі а хочби Малехів, Ляшки Муровані чи Збоїска, були, можна сказати, чисто українськими селами, де відсоток римо-католиків був зовсім дрібний, або просто — ніякий! Або колишня козацька оселя **Сихів** — як сильно вона спольщилась, коли спис із 1931 року виказав там усього 12 відс. греко-католиків! А живуть у Сихові ще по нинішній день давні козацькі роди Ничаїв та інших, але майже всі вони тепер польські патріоти, що з образою приймалиб вістку про те, що походять з українського роду. Того доконала за кількадесять літ польонізація зокрема близьке сусідство Львова!

Або такі **Кривчиці** під самим Львовом, про які в „Ділі" писали ми вже свого часу ширше. Ще в 1900 р. виказав спис населення у Кривчицях: 1.182 греко-католиків, 46 римо-католиків, 44 жидів та 29 інших. А в 1910 р. було вже навпаки: 1.235 римо-католиків, 267 греко-католиків, 233 жидів і 26 інших. Такий самий стан, а радше ще гірший для греко-католиків (усього 10 відс. населення!), виказав і спис з 1931 року. Правда, д-р М. Прушинський каже, що то українці пофальшували в 1900 р. спис населення у Кривчицях у свою користь, але хто знає тодішні відносини, тому дуже тяжко в це повірити. А втім сам Прушинський признає, що при переведженні конскрипції в 1910 р. „траплялися і фікції перекручування греко-кат. релігії на користь римо-католицької", що він слушно називає шкідливим, бо це тільки затемнює образ сил. Колиж два останні списи населення в загальному потвердили у Кривчицях стан з 1910 року, то ми пояснюємо собі це тим, що в міжчасі це село, що — як загально відомо — було з нашого боку зовсім занедбане, дійсно спольщилось і нині має рішучу польську, чи пак римо-кат. перевагу. Подібно зрештою, як і інші підльвівські села, що перед кількома роками злились із великим Львовом.

При кінці годилось би ще кількома словами згадати **про причини переходу наших людей на римо-кат. обряд** у львівському повіті. Ті причини в загальному такі самі, як у цілому краю, з тим, що тут спеціяльно слідний вплив і сусідство великого Львова. Позатим пособляє польонізації нашого населення ще й та обставина, що у Львівщині **велика власність у значній переваз в руках поляків** (за ними йдуть жиди, по них — евангелики). Самі релігійні добра римо-кат. костела обіймають у повіті 12.000 га. землі, отже четверту частину великої власности, або 27 сіл. Крім того громада міста Львова і деякі приватні польські заведення мають у повіті добра фундаційні: перша 6 сіл, заведення — 3 села. Разом **36 сіл,** де двірський обшар є, так сказати, з уряду розсадником польонізації...

Знаючи те все, чиж можна дивуватися, що вплив римо-кат. костела спеціяльно у львівському повіті зростає? Навіть коли квестіонувати правдивість останнього спису населення з 1931 року, який виказав у львівському повіті дрібну перевагу (кругло 1.000 душ) римо-католиків над греко-католиками і прийняти, що обі ті віроісповідні групи є собі рівні, або що дрібну перевагу мають греко-католики, то нема сумніву, що визнавці римо-кат. костела з відомих усім причин, зростають швидше, як греко-католики, які є в загальному у відступі. З цього погляду найближчий спис населення у Львівщині, якщо його тільки переведуть справедливо, буде цікавим вислідом змагань двох головних віроісповідних, отже й національних груп: української і польської, за перевагу в повіті.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

ГЕРМАН ШТЕР.

ҐОНТАР.

I.

Деревляна ринва відставала так далеко від даху стодоли, вкритої ґонтами, що на тік падав лише вузенький, червоний промінчик заходячого сонця. Цей промінь падав серед стодоли й згубився на хвилину в кучерявих, білих гиблівках, які зі свистом розкидав кругом себе ніж старого Франца Тоне. Потім видобувся якось з того безладдя, поскакав нерівно по гиблівках здовж стіни й поліз, наче втомлений, на шкіряні штани мужика, що широко тут розсівся і ліниво сперся об стіну. Це мусіло бути найтяжче для безсильного вечірнього проміння, бо штани мужика були такі гладкі від роботи як скло, й не було де зачіпитися. Тих кілька поперечних складок на них нічого не значило; бо, як лише де трохи присів, щоби зловити віддих і посунутися вище, то кожний раз мужик посував ногу в бік так, що бідний промінчик знову падав на стіну. Але коли такий сонячний промінь на щось завізьметься, то певно це зробить, без огляду на те, чи якомусь там мужикові подобається це чи ні, головно, коли такий промінь вишле весна. Отже і промінь у стодолі не переставав посуватися щораз вище по нозі мужика просто на блискучий ґузик однострою, на котрім з одної сторони був причіплений жовтий знищений фартух. І мужик раз забувся, бо ніж старого ґонтаря натрапив на сук у дереві. Цю хвилину використав завзятий промінчик, посунувся без перешкоди далі й небавом сидів уже на блискучім ґудзику, затанцював тут сюди й туди, поглянув весело кругом, що аж у мрячній стодолі заясніло й вилетів скоро довгим скоком на двері стодоли до сонця... тремтючи. Йому було холодно, а сонце там саме подуло останню палаючу хмару на чорні верхи близької гори.

Настав вечір. І лише глибоко в лісі засміялася глумливо сойка.

— Як скоро стає темно, — сказав мужик.

— Ну, так, звичайно, як на весні скоро сутеніє і скоро займається на світ; зовсім так, як у дітей, сміх і плач в однім мішку, — відповів старий і задихуючися обстругував далі гилю.

— Кінець, — сказав з полекшою мужик.

— Так, але сукатая собі була, — продовжував Франц, поклав ніж і повів правою рукою по низькім чолі, пооранім глибокими зморшками; притім зісунув шапку на зад голови так, що по обох боках висунулося сиве густе волосся.

— Деколи тяжко йде, — зачав знову мужик розмову про роботу.

— Коли трапиться таке гиля як ця, ах, так!

Ґонтар отворив великий рот з довгими жовтими зубами і коли скінчив відповідь, на яку чекав, щоби її дати, видобувся з його грудей хрипливий стогін, довгий та важкий.

— Як довго робиш уже ґонти діду?

— Саме на Йвана буде сорок... сорокпять літ...

— Гарний шматочок часу.

— Так, ти був ще тоді дітваком... так сказатиб, — докинув старий.

— Ну, а тепер скільки маєш?

— Що, літ?

— Так.

— Шістьдесятьвісім скінчу сімнацятого червня.

— Це від нині за тиждень: в середу святкуватимеш свої уродини.

Відповідь була стримана й Франц кинув притім люто ніж на землю.

— Але не виглядаєш на ті літа, хоч і голова вже так трохи в гріб нахилилася.

— Вірю, Кронер... але я знаю.

— Ну, певно.

— Значить, я відчуваю це, — докинув старий поважним тоном, що зовсім не достроювався до буденних слів.

— Щось тобі не подобається?

— Не подобається — ах, ну! хто питає мене про це? Потім ґонтар кинувся на гиблівки, підложив руки під голову й витягнув ноги.

— Тому добре, хто лежить уже як ті гиблівки, й кого ніхто не може вже збудити, — сказав по хвилині, а його очі гляділи притім тупо на почорнілі крокви даху.

— Думаєш...

Франц Тоне лише мовчки потакнув головою.

— Такі гадки треба від себе гнати.

— Так, — але куди?

— Туди, відки вони приходять!

— Але коли вони є в тобі самім?

— Ах, ніякий кінь сам себе не кусає.

Ґонтар не відповів нічого. Поглянув лише з боку на Кронера й гірко підсміхнувся.

На мент запалали його чорні, великі очі під сильними бровами. Але за хвилину давна вперта втома вже знову огорнула його широке лице, пооране зморшками та обросле сивим волосом.

— Тобі таке ніколи не трапиться — тобі, гага, тобі! — навіть не вмію уявити собі, як це могло би статися, — засміявся глумливо й плюнув, відвертаючи голову в другий бік.

(Далі буде.)

За океаном.

ДРУГИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР У НЮЙОРКСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Дня 30. IV. відбувся в нюйоркському університеті другий український вечір в авдиторії заходом Українського Кружка при Соціольоґічному Клюбі. Програма складена була із продукцій смичкового квартету: Р. Придаткевич — 1-скрипка, Ф. Пасеріні — 2-га скрипка, М. Гелфанд — віоля, М. Букиник — чельо. Квартет виступав двічі й ефектовно відограв оп. 7. В. Костенка і фуґу Придаткевича за першим виступом, а за другим Різдвяну Суїту М. Гайворонського, зложену з 4-ох частин (Коляда, Пляс, Кругляк, Щедрик) та 3 інші композиції (Веснянку Придаткевича, Зачаровану Сопілку Придаткевича, Коломийку Печеніги-Углицького.

Вокальну частину виконав хор під орудою Г. Кириченка. Були також два виступи з 4-ма піснями: „Ой у полі керниченька", „Забажала стара баба тай забагатіти", „Гей ви Стрільці Січовії" та „Стелися барвінку", а на загальне домагання прийшов додаток „Гандзя". Хор був прегарно зодягнений у народню ношу, що піднесло враження виступу. Отворила вечір п-на Парлямент, предсідниця Соціольоґічного Клюбу, програму проголошувала голова Українського Кружка п-на Анна Максимців. Студ. Ільків пояснював текст пісень по англійськи. На галі слідно було українську публику вкупі із студентами та професорами університету.

ВЕЛИКДЕНЬ У НЮ ЙОРКУ.

З уваги на гарну погоду першого і другого дня Великодня українські церкви в околиці Ню Йорку були переповнені. В місті Ню Йорку прийшла маса народу до церкви опівночі, але було душно і почався відворот. Наслідком цього Сема вулиця перед церквою зароїлася українською масою, як за часів первісної іміграції. Таксамо йшла жива розмова і в часі денного зібрання. У великому числі прибула молодь як у ночі, так і в день. Те саме слідно було і в Бруклині, Джерзи Ситі, Йонкерсі, Бейоні й ін. місцевостях.

В російській православній церкві у Ню Йорку, — як пише „Новое Русское Слово" — було народу вщерть, але між ними половина була з аристократії: тобто великі князі, графи і їх родини та приятелі з американського світу. Члени аристократії несли ікони в часі обходу та загалом брали діяльну участь у релігійних практиках.

В українській католицькій церкві в Ню Йорку маніфестувала свої почування лиш найбільша частина із старої іміграції та її дітвора. Але церква була прикрашена якслід і відзначалася цього року великою чистотою. Це ствердили нечисленні чужі (старого й американського походження) гості, що прибули в пятницю та суботу до церкви на оглядини богослуження нашого обряду.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Німецький Фольксбунд і союз комбатантів „Кіфгойзер" видали спільну відозву зі вазивом, щоб громадянство складало датки для родин мемельських німців, яких засудив воєнний суд у Ковні. Відозва закінчується словами: „Складайте пожертви. Хай всі переконаються, що кровні звязки нашого народу сильніші віж всякі кордони.

— Литовський уряд рішив запротестувати проти протилитовських демонстрацій у Кеніґсберґу і Тильзіті.

— Виконавчий комітет партії Мінсейто рішив перервати співпрацю з партією Сеюкаї. Партія Мінсейто піддержує уряд, Сеюкаї переходить до опозиції.

— Берлінська преса потверджує вістку про плян уряду випустити нову внутрішню позичку 500 міліардів мр.

— У неділю відкрили у присутності Гітлера частину автостради, шляху для самоходів, довжини 21 км. на шляху Франкфурт н. М.—Дармштадт.

Панахида за бл. п. проф. С. Дністрянського.

Заходом Товариства Українсько-Руських Правників у Львові відбулося в неділю 19. ц. м. в год. 12. вполудне поминальне богослуження за душу бл. п. проф. д-ра Станислава Дністрянського в Успенській церкві. До панахиди стануло: о. кан. Д. Лопатинський, о. Горчинський та о. Васлів. Співав хор „Сурма" під дир. п. І. Охримовича. На панахиді явилися члени Т-ва в комплеті і дуже численно представники українських культурно-освітніх централь. Церква була виповнена по береги інтеліґентною публикою.

З українського життя в Чехословаччині.

ПАМЯТИ ПРОФ. БІДНОВА

Памяти проф. В. Біднова присвятило Істор.-Фільольоґ. Т-во у Празі своє засідання 30. квітня. Голова Т-ва проф. Д. Антонович у вступному слові подав основні біографічні відомости й характеристику покійного як людини й діяча. Секретар Т-ва С. Наріжний у довшому викладі зробив огляд наукової праці проф. В. Біднова (як історика української церкви й історика Степової України, історіографа, археографа й бібліографа; його участь у праці історичних організацій, як Губ. Архівна Комісія в Катеринославі, Істор.-Фільольоґ. Т-во в Празі, Археольоґічні Зїзди, Міжнародні Конґреси і т. інш.) та накреслив характер Біднова як ученого. Прелеґент особливо підкреслив наукову працездатність проф. Біднова, його вірність і відданість за всяких часів та обставин науковій праці й велику продуктивність нієї праці. Обширна й цінна спадщина Б-ва як ученого ціла присвячена Україні. Реферат проф. Д. Дорошенка про Біднова через несподіване занедужання прелеґента довелося відкласти на пізніше. Серед гостей на засіданні було багато особистих приятелів покійного. Авдиторію прикрашував прекрасний портрет проф. Біднова, виконаний спеціяльно для цього засідання п. Антоновичевою і переданий нею до Музею ВБУ.

СВЯТО УКРАЇНСЬКИХ СОКОЛІВ У ПРАЗІ.

Українські соколи і сокілки у Празі мали 11. V. свій небуденний день — зложення урочистої присяги на вірність сокільській ідеї. Урочистість відбулася в прегарній салі „Сокола Нусле", куди увечорі зібралися всі українські соколи й сокілки з Праги та численні гості. Староста праського гнізда проф. М. Любинецький у своїй промові підкреслив значіння обітниці, а інж. В. Прохода, як виховник соколів, указав на основні гасла сокільської вихови. Він відчитав текст обітниці, яку промовляли за ним численні учасники праської організації українського сокільства. Промовляв ще і справник організації інж. Гудилів. Сокільські вправи на приладах, вільноруч, танці і ріжні інші забави виповнили програму вечора наших соколів і сокілок. — У днях 7—9. V. всі українські соколи і сокілки у Празі прослухали ідеольоґічний сокільський курс, на якім викладали інж. В. Прохода, проф. М. Любинецький, інж. В. Дараган, інж. І. Гудилів, д-р Я. Якубівський та Улас Самчук.

5-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКОГО Т-ВА У ПРАЗІ.

Дня 13. V. відбулися ширші сходини Українсько-Лит. Т-ва з нагоди його 5-их роковин. Промовляв голова його литовець п. Г. Войткевічюс та інші, що вказували на історичні взаємини української й литовської нації, симпатії українців до відродженої Литви, що може небавком перетворитися в співпрацю двох держав — української й литовської для їх спільного добра. По офіційній частині була товариська гутірка, переплітана українськими піснями.

Франко про партії серед галицьких українців перед 50-ма роками.

(Докінчення.)

IV

Лишається нам іще третя українська „партія", найкраще відома в Росії, партія т. зв. „твердих". Якщо, не входячи покищо в означення чисельної сили, приложемо до наших „твердих" подану вище дефініцію того, що є партія, а що секта, згори, вже навіть із самої назви моглимемо осудити, що „тверді" не є політичною партією і ніколи не були, і що вони є лиш політичною сектою, яка замісць програми діяльности визнає деякі раз на завжди прийняті догми. Особлива річ! Те, що є причиною слабости народовців, а саме те, що їм не вдається перейти із стану секти в стан політичної партії, ця саме неможливість є головним джерелом сили „твердих". Лиш тримаючись докладно своїх догм, можуть вони мати в нас якенебудь значіння, можуть серед недозрілої політично суспільности, серед священиків і селян придбавати прозелітів, а навіть горячих визнавців, а це тим більше, що на їх чолі стоять безперечно здібні люди, як Іван Наумович і Адольф Добрянський, або зручні й енерґійні, як Марков і Площанський, а їх догми, головно неґативної натури й у значній дозі овіяні месіянізмом свого роду, у високій мірі відповідають натурі й уподобанням кожної недозрілої і малоосвіченої суспільности: апатії до діл, неохоті до критичного думання й тому фаталізмові, який у найгірших навіть моментах уперто твердить: овва, що буде, то буде, а тверда Русь усе витримає!

Ці догми почасти етнографічної і лінґвістичної натури, як напр. те, що єсть лиш одна Русь, що отже нема й не може бути якоїсь окремої української національности, якоїсь самостійної мови, — а почасти це політично-історичні догми, як напр. те, що від найдавніших часів відвічними й найзавзятішими ворогами руського племени були і є поляки, з якими наслідком цього правдивий русин не повинен мати ніколи жадного діла. Коло цих двох основних догм ґрупується множество інших, що випливають із них, як напр., що всякий український (малоруський) рух у Галичині й на Україні це вплив польської інтриги, що фонетичний правопис це справа цієї ж інтриги, це мовний нігілізм і анархізм, що Міклошіч неук у лінґвістиці, що русини в Галичині не мають нічого сподіватись і повинні лиш терпеливо чекати на корисну зміну політичних меж, що єдиною і найважнішою ціллю їх істнування в Галичині є боротьба з поляками, боротьба quand même не щоб осягнути якісь користі для власного розвитку, але щоб докучити полякам і осягнути „все". Здобування якихось дрібних користей зустрічає у них або явні спротиви, або глузування. Щоб показати свій більший патріотизм, люблять вони ставити фантастичні й неможливі до виконання внесення як напр. тепер внесення поділу Галичини на дві половини, польську й руську, хоч знають дуже добре, що самі своїм поводженням від часу процесу Ольги Грабарової підкопали до решти можливість здійснення такого проекту.

Не думаю тут подрібно характеризувати провідників цього звязку; робили це в російській публіцистиці вже не раз передо мною. Додам тільки, що наші тверді як і всяка нечисленна секта з нечисленними й неґативними догмами, відзначаються рідкою солідарністю і завзятістю, виступають часто далеко сміливіше й рішучіше, віж народовці, меткіші в пропаґанді своїх ідей, я сказав би, в „душохапстві" й уміють знаменито фанатизувати прості уми. Їх органи мають мало читачів, але за те між цими читачами єсть багато загорілих звеличників, що з засади не читають нічого іншого. До якого ступня фанатизму вміють вони приводити своїх адептів, наведу пару прикладів. Один священик, здібна та вдумлива людина, протягом кількох років, займавсь у своїй

сільській вакутині фільософією й між іншим пильно вчитувався у твори Кремера, Лібельта й Трентовського. Щойно ставши адептом секти „твердих", той зненавидів цих письменників, що одної неділі, відпровадивши їх твори в урочистій процесії над ріку, там спалив їх у присявності народу та звуглілі останки пустив із водою, після чого освятив і скропив свій дім, виганяючи з нього „польського духа". Про нього оповідали пізніше, що за кожним поляком, який, виходив із його порогів, викаджував кімнату й обмивав клямки, яких діткнулась польська рука. Багато „твердих" священиків до нинішнього дня за ніщо в світі не перечитає української книжки, друкованої фонетичним правописом, а не бажаючи у відносинах із властями писати по українському, ненавидячи польщину, а не вміючи по російському, уживають німецької мови. До недавна була наглядачем „Народнього Дому" у Львові людина, яка протягом 20 років „не зганьбила своїх уст ані одним польським словом" і погорджуючи живою мовою свого народу й не вміючи по російському, ані навіть по старо-церковному, говорила дивачним, лиш їй властивим жаргоном, який разом із нею зійшов до могили. І ця людина була наставником бурси, в якій виховується українська молодь. Єсть у цій партії один поет, що не раз брав великоруські вірші Пушкіна, Жуковського й інших, зміняв „что" на „що" й „как" на „як" і друкував їх під своїм прізвищем. Цей поет видав перед кількома роками збірник поезій, повних скаженої лайки на народовців, фонетиків, польонофілів тощо. Коли ці вірші, написані страшною мовою, не „хотіли" йти, написав про них сам автор похвальну рецензію від третьої особи й післав її до російських часописів, жалуючись цілком поважно, що наслідком польських переслідувань у Галичині не розкуплюють такого знаменитого твору, й закликуючи закордонних братів, щоб спішили познайомитись із цими поезіями, в яких, хоч не раз в алегоричній формі, висловлені всі відвічні змагання й бажання „галицких русских". На жаль, закордонні брати не дали себе цим разом заманити, а книжку спродано на макулятуру.

Публіцистика наших „твердих" така, як і всяка сектярська публіцистика: нетолерантна до всього, що не належить до її парохії, загониста в напастях, не перебирає в засобах, далека від почуття правди й справедливости, підозрлива, одначе заразом імпонує енергійним і безоглядним тоном, певна в своїх думках без обговорень і застережень. Як кожній секті, що жде спасіння не від себе, але від посторонніх сил, так і нашим „твердим", дволичність, здається, вроджена. З одного боку вони проклямують що в Галичині для русинів нема й не може бути життя, — з другого боку при кожній нагоді виставляють на верх свою льояльність супроти Австрії. З одного боку агітують против унії, отже підкопують церкву, до якої належать галицькі русини, з другого боку величаються своєю строгою релігійністю і своїм консерватизмом і кидають громи на всяку тінь вільнодумства й раціоналізму. З одного боку плачуть над нуждою народу й говорять, що це наслідки вікового гнету поляків, але з другого боку радо прийнялиб союз із шляхтою на економічному полі та при всяких спробах самого народу вийти поза закляте коло обрядів і формальностей на поле справжньої освіти й реальної економічної організації кричать, що це нігілізм, комунізм і цим подібні гарні речі.

Звичайно сектярі багатші від несектярів. Так само наші „тверді" мають у своїх руках сливе всі багатші інституції, здвигнені спільними змаганнями та складками цілого українського народу в Галичині.

Іван Франко.

Хто такий Степан з „Последніх Новостей"?

З діяльности одного провокатора на В. Україні, у Галичині, Варшаві, Берліні і Парижі

У числі 5157 з 7-го ц. м. париські „Последнія Новості" містять під наголовком „Паутина гакенкройцлера" початок спогадів якогось Степана про його пригоди. Треба признати, що фейлетон написаний блискуче що торкається провокацій, спрямованих проти всього українського.

Автор побував у СССР, згадує про гітлерівські настрої таємних кол місцевої шовіністично настроєної української інтеліґенції в Києві, про появу свастики із відповідними гаслами на парканах, але все це... різко обірвалось. Зате у русинів зі Львова симпатії до Гітлера яскравіші. Однак і тут він є свідком розчарування в Гітлері з огляду припинення субсидій з Берліна. Знайомий мотив!

У Львові він розбив міт русинів про Гітлера, доказавши цілу непопулярність гітлеризму на Совітській Україні, де маси ще дуже добре памятають окупацію 1918 р. Всі, мовляв, симпатії населення на Радянщині йдуть по лінії утворення нової демократичної влади на засадах всеросійської федерації".

Однак чомусь то треба було йому (п. Степанові) швидко залишити Польщу і пробратися до Німеччини. Чомусь то дорогу до Німеччини він обрав через Центральний Комітет у Варшаві, до якого дістав рекомендаційні листи зі Львова. „Центральний Комітет" — це „експозитура уряду Української Народньої Республики", на якого чолі стоїть „якийсь Андрій Лівицький", — і співробітничає з петлюрівськими колами, маючи завданням „давати Німеччині людей, що булиб аґентами націонал-соціялізму".

Цей звязок для „Степана" став очевидним після того, як його, що бажав їхати до Німеччини, Центральний Комітет відправив зі своїм співробітником до німецького консуляту по візу. Автор далі зазначує, що йому після іспиту в політграмоті конзулят вказав місце нелеґального переходу через польсько-німецький кордон, де він дійсно перейшов без пригод.

Далі оповідає про свою візиту в Берліні у тайному відділі Гестапо, де в передпокою він побачив численні особи, що їх стрічав потім у сальонах б. гетьмана Скоропадського.

Дальші оповідання „Степана" торкаються німців, їх методи вербунку, і тому для нас нецікаві. Можливо, що в наступному фейлетоні автор ще розповість щось про українців.

Псевдонім „Степан" ніби дав йому комісар Міллер з Гестапо.

Наразі зупинимося над поданим змістом фейлетону і постараємося викрити заміри, що спонукали автора написати його та нарешті вияснити, хто саме той „Степан".

Як бачимо шовіністи українці в Києві були гітлерофілами, але це різко обірвалося, очевидно при прихильній участі ДПУ. Русини у Львові також гітлерофіли, особливо „наці", але сам автор розбиває їхні настрої і намагається защепити їм поєднання з Москвою. Центральний Комітет української еміграції в Польщі є так само гітлерофільський і навіть переводить перепачкування емігрантів до Німеччини, співпрацюючи з гітлерівцями. Скоропадського підтримує сам Гітлер, а скоропадчики служать аґентами Гестапо. Отже, як бачимо, всі українці ріжних мастей, це без вимку гітлерофіли, працюють за марки і т. і. Не дармо українців видумали німці!

Перше завдання того фейлетону ясне: провокувати польську владу до репресій проти українців, зокрема проти Центрального Комітету української еміграції, який ніби активно співпрацює (!) з гітлерівцями та проти центру УНР. Тепер, мовляв, всі проти німців, а вони, — українці — з ними співпрацюють!

Комуж залежить на тих репресіях? Справа стане цілком ясна, коли розшифрувати автора тих провокаційних інсинуацій.

Сам він каже, що він емігрант із СССР, який звертався до Українського Центрального Комітету в Польщі в справі виїзду до Німеччини, предложивши якісь поручаючі листи зі Львова.

І справді в актах Українського Центрального Комітету за 1933 рік находимо сліди, що Комітет звернувся до німецького консуляту з проханням дати візу до Німеччини Каролеві **Шиманському,** українському емігрантові, котрого адміністраційна влада позбавила права перебувати на терені Польщі. До такої просьби спонукав УЦК. не тільки факт, що Шиманський емігрант, але й лист Митрополита А. Шептицького.

Однак, не вважаючи на всі заходи Українського Центрального Комітету, німці візи Шиманському не дали. З яких причин? Невідомо. Але треба признати, що консулят мав „нюх". Ось чому: В 1935 р. вийшла у Львові книжка „У ворожому таборі" Горліс-Горського, втікача з СССР, кол. вояка армії УНР. і там на сторінці 111 читаємо таке:

„У підвалах пограничного ГПУ посадили поляка перебіжчика з околиць Копичинець, Кароля Шиманського, який колись служив тут, у червоній армії, а потім утік до дому в Галичину. Заробивши у Польщі якусь карну справу, знов перебіг сюди і заявив у ГПУ, що він знає українську підпольну організацію, до якої його вислав якийсь український полковник зза кордону. За його вказівками увязнено кількадесять людей, його старих знайомих українців. Колиж ГПУ переконалося, що вони нічого не знають і ні в чому не винні, посадили у підвал Шиманського. Потім, на допиті, уповноважений Науменко притиснув йому дверима пальці, щоби сказав, длячого він показав саме на тих людей. Шиманський відповів, що він це зробив, щоби дурити ГПУ. Що він сам шпигун, а на допомогу йому післані, як перебіжчики, Станіслав Дузінкевич, командант постерунку поліції, що працює тепер в ГПУ, і Казимір Книжак, учитель, який сидить у підвалі за перехід границі. Книжак має „пароль" до нього — маленький образок Ченстоховської Матері Божої.

Тоді увязнили Дузінкевича й били їх обидвох, аж вони підписали протокол, що Шиманський каже правду. Коли відставили їх до Винниці, вони всі відмовилися від тих зізнань.

Шиманський сказав, що він говорив так, як наказав йому Науменко. Думав, що його звільнять і візьмуть на працю до ГПУ як обіцяли"....

І виявилось, що Кароль Шиманський знову утік до Галичини, де зявився в 1930 році, повів відразу активну націоналістичну працю в якійсь „Просвіті", спровокував якийсь спротив владі, яка тоді арештувала кількох людей і самого проводиря Шиманського. Однак за два роки його випустили з вязниці і позбавили права мешкати в Польщі. Кароль Шиманський явився у Львові, вже як український „діяч". Як він дістався до людей, що повірили йому на слово, без перевірки його минувшини, та хто добув йому листа від Митрополита Шептицького, якого довіря надужили тут несовісні й легкодушні люди, все це тайна. Фактом є, що й у Берліні з огляду на лист Митрополита поставилися до нього прихильно і допомогли. Однак його спроби залізти до тамошніх націоналістів не повелися.

Отже вкінці 1933 року він уже опинився в Парижі, де навіть прийшов до Українського Товариства б. вояків армії УНР і, як **Кирило Шиманський** подав про себе такі інформації: походить з Поділля, був засланий на Соловки, звідки втік до Польщі, де перебував півтора року, після чого втік до Берліна.

Словом, аматор утікати! Своєю поведінкою допровадив до того, що його виключили з Товариства.

Тепер працює на шпальтах „Последніх Новостей", як „істінно-русскій человек", бо вже пише українець в „лапках".

Не будемо здивовані, коли в наступних фейлетонах Кирило-Кароль-Кирил Шиманський зробить Т-во б. Вояків Армії УНР у Франції організацією гітлерівською. Це буде зовсім послідовно.

Багато вештається подібних типів по світі, дуже й дуже часто експльоатують братерську допомогу українських емігрантів свому братові в біді, відплачуючи потім ріжною поганю. Час би вже строго перевірювати подібних людців у тих осередках, з яких вони появляються.

Не дивуємось „Последнім Новостям", що вмістили подібну статтю спритного провокатора, можемо їм лише побажати щастя з таким співробітником. Зате цікавий факт співпраці червоних москалів з демократичною московською еміґрацією на площині кампанії проти всього українського. Ця плятформа всіх москалів, і білих і червоних, давно вже обелпює.

Обсерватор.

Національну свідомість ширить українська книжка і преса, тому жертвуйте датки на купно книжок для наших братів на заході.

Постишев лікарем української літератури.

До ЦК КП(б)У, до Косіора та Постишева завізвали десять українських „безпартійних письменників". Це: Панч, Тичина, Кочерга, Головко, Копиленко, Любченко, Смолич, Безпощадний, Кв**і**тко, Ушаков.

Станіслав Вінкентієвич Косіор сказав: „В останнім часі у спілці письменників України найшли сварки і непорозуміння. Консолідація творчих сил була незадовільна. Ми хочемо, щоб безпартійні письменники сказали нам, що перешкоджало їм в їх творчій праці?" І письменники відповіли: „Не зважаючи на те, що між безпартійними є тяга до партії, партійці не проведили з безпартійними роботи, а трималися за високим муром. Роботу стримувала особливо відсутність правдивої критики. В той час, коли Панч поїхав до Москви на пленум, його тут в „Літературній газеті" оголосили націоналістом".

На це Косіор: „А чомуж ви не спробували подзвонити до мене чи до Павла Петровича (Постишева) до ЦК чи до керовника Культпропу, Ашрафяну? Дорога до ЦК нікому не закрита, особливо письменникам".

Останню діягнозу хвороби української літератури ставить Постишев і пропонує ліки: Він розкриває незвичайно складні і гострі форми клясової боротьби на Україні і жадає „Дайте нам великі образи героїчної боротьби пролетаріяту"... Павло Петрович говорить про те, яку шкідливу роботу провадили українські націоналісти і троцькісти, як деякі письменники піддались впливам націоналістів, але ЦК подав їм руку помочі... „Піддавайтесь під вплив тільки одної організації, під вплив комуністичної партії та її ЦК". („Ізв." 9. V. — 35.). Дуже ясно і просто. Але що могли створити українці під московським доглядом та терором в літературі та мистецтві, ми вже бачили. І нічого кращого очевидно не створять.

(УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Фінансовий крах колхозів.

Рішенням з 28. XII. 34. московський уряд постановив скасувати довги колхозів. Дня 7. ц. м. рішення це здійснено. Колхозам „дарували" борги на суму 437.529.000 руб. Для цілого Союзу це робить 53 відсотки всіх довгів. Для самої УССР цей відсоток підноситься до 68 прц. Отже Україна була в стані сплатити лише 32 прц. довготермінових „позичок", виданих колхозам державою на купівлю худоби, реманенту і на інше уладження колхозного господарства.

„Дарування боргів" колхозам є найкращим посвідченням того, що з сільського господарства, особливо на Україні, видушено все, що можна було видусити, засудивши міліони селянства на голодову смерть. Цей крок московського уряду свідчить яскраво про те, що колхозна господарка наскрізь нерентовна та що нема навіть ніякої надії видобути з колхозів більше того, що витягнулося з них дотепер.

Фінансовий крах колхозної господарки московська преса представляє розуміється як велику поміч „пролетарської держави" колхозам. В кінці дотичного звідомлення комісара фінансів Гринька, уміщено навіть три листи з подяками „рідному, улюбленому, дорогому т. Сталіну", з них один з Харківщини й один з Київщини. Злісний комізм цієї подяки дуже характеристичний для безглуздя сучасної московської демагогії: і оправді селян примушують дякувати за те, що московський уряд, відобравши від них цілу худобу та зруйнувавши ціле господарство, „позичив" папірців дуже малої вартости для відкуплення частини пограбованого, а тепер „дарує" їх, бо їх не можна вже витиснути, хоч вони у міжчасі втратили майже всяку вартість. І то дякують найбільше українці, яких пограбував чужий московський уряд.

(УКБЮРО, ЖЕНЕВА).

Совітське фараонівське будівництво.

Нема користи з Дніпрострою.

Недавно головна управа совітських гидроелектричних стацій відмовила кредиту на дев'ятий генератор „Дніпрогезу", бо недавно та енергія, яку виробляють вже постановлені ґенератори, не знаходить споживачів. Виявляються ще й інші недокладности славнозвісного „Дніпрострою". Кореспондент „Ізвестій" в статті „Дніпро жде" пише таке: „Десятки міліонів рублів вклала країна в будівництво шлюзів в порту, але за два минулі роки прекрасний водний шлях не був скільки-небудь серіозно використаний і судячи по підготовці, може зірватися і третя скрізна навіґація по Дніпру".

Фараонівське совітське будівництво, звязане з бюрократичним марнотравством, експериментаторство й вандальське руйнування без розбору всього, що створено досі, викликає лише хаос на Україні, большевицькі претенсії обернути країну в рай приносять лише страждання сорока міліонів живих людей.

(„Тризуб".)

Наладнання взаємин між Ватиканом і Чехословаччиною.

БРАТИСЛАВА, КАП „Сльовенски Денік" повідомляє, що переговори між Ватиканом і Чехословаччиною у справі наладнання взаємин закінчились з успіхом. Це матиме велике значіння для Словаччини, бо для словаків створять окреме архиєпископство і таким чином скінчиться дотеперішня юрисдикція мадярського архиєпископства в Остроґомі (Ґрані) над словаками.

Заповіт маршала Пілсудського та офіційне заперечення.

Паризький щоденник „Парі Соар" оголосив здогадний заповіт марш. Пілсудського, що його покійник будімто написав на кілька днів перед смертю. Згаданий щоденник пише, що цей заповіт дістав у неділю рано від пресової аґенції „Мундопрес".

Офіційний комунікат Польської Агенції Телеграфічної каже, що текст політичного заповіту марш. Пілсудського, що його подав „Парі Соар" за невідомою нікому аґенцією „Мундопрес" є неправдивим і належить до видуманих вісток, як атентат на канц. Гітлера, наглий виїзд прем. Ґерінґа і т. д.

Большевики збудують три нові літаки-велитні.

МОСКВА, 20. 5. ПАТ. Тіла жертв катастрофи літака „Максима Ґоркого" спалили вчора в крематорії. Нині відбудеться величавий похорон цих жертв. Уряд рішив вибудувати три нові літаки типу і містоти „Максима Ґоркого". Вони будуть називатись: „Володимир Ленін", „Йосиф Сталін" і „Максим Ґоркій".

Наш мистецький журнал.

З НОВИХ ВИДАНЬ.

„МИСТЕЦТВО", орган Асоціяції Незалежних Українських Мистців. Львів. 1935. Зошит І.

Є у Львові товариство чи гурт людей, про яких могли би кружляти леґенди, якби ми вміли оповідати про життя близьких нам людей з подивом і захопленням. Назвали вони себе по чужинному „асоціяцією", ще й незалежних мистців. А що перед словом „незалежних" стоїть ще „українських", то зрозуміло, чому вони залежні від того всього, що перешкоджає жити і працювати мистцям: від обставин, грошей і публики.

„На які гроші видають вони такий журнал?" — питається дехто заляканий, глянувши на нове число „Мистецтва". — Погляньте: преґарний папір, багато кліш і статті...

Тут земляк обриває засоромлений, щоб не договорити: „і хто це читає?", бо почуває, що сам перший повинен би купити примірник. Мистці мали завсіди ту саму недугу серед здорових громадян: ідеалізм. Продають свої образи, щоб видати журнал, де боронять справжнього мистецтва проти тих, що продають теж свої образи для заробітку. Ходять як жебраки та сновиди, але вважають своїм обовязком залишити слід, що істнують українські мистці та сучасні мистецькі їх твори.

Зміст? Павло Ковжун — невтомний організатор та оживитель усіх мистецьких видань цієї Асоціяції починає журнал статтею про Архипенка. Від останнього числа „Мистецтва" Львів придбав перший великий твір нашого великого різьбаря (в Укр. Нац. Музею); крім репродукції цього твору маємо у „Мистецтві" ще 8 інших, з яких кілька можна вважати зразками іншої „естетики". „У всякому разі Архипенко заламав сучасний натуралізм у світовій різьбі і його творчість починає новий етап для сучасної різьби". Велике слово. Досі не можемо це сказати про ніякого нашого творця, без огляду на його величину для нас. Дивимось на твори Архипенка киваючи головою, то підносячи її гордо вгору починаємо розуміти, що не завсіди можна розуміти твір мистецтва звичайними очима і щирою доброю волею. Є такі твори, що потребують довголітнього зусилля, щоб зрозуміти його попередників і щойно тоді відкривається перед нами їх внутрішній зміст.

Редактори „Мистецтва" дають окрему статейку про сучасний француський плякат з трьома репродукціями, щоб поставити питання, чому досі нема нашого плякату і чому такі товариства як „Центросоюз", „Просвіта" або „Пласт" замовляють їх у звичайних виробників. Село — кажуть вони іншими словами — теж має очі, а якби їх не мало, то треба би їх йому дати. Плякат повинен зупиняти людину на дорозі, приваблювати, дивувати, приневолювати прочитати і запамятати те, що він проголошує.

Василь Масютин, що не менше займається теорією мистецтва, як його практикою, дає у статті „Раса й мистецька творчість" оригінальну теорію. Він боронить погляду, що кожна нація повинна передовсім розвивати ті засновки, на які склались її своєрідна історія та ґеографічні умовини. Расові прикмети нації рішають про те, чи мистець цієї нації більше вразливий на лінію, форму чи колір; є нації в яких переважає індивідуальний елемент, соціяльний, надсоціяльний і т. д. Українці представляють з цього погляду сильно зарисований тип і наше вікове мистецтво дає на це деякі переконливі приклади.

С. Гординський дає характеристику Маріо Тоцці — великого сучасного італійця. За еспанським критиком Д'Орсом розяснює він, чому той клясичний спокій, який відчуваємо в його образах, прийшов саме після хаотичного футуризму. Доба незагнузданої фантазії зродила потребу вернутись до тої традиції, що клала на першому місці — обдуманий плян і послідовне виконання.

Мирослава Чапельська (американська землячка, що студіює в Парижі мистецтвознавство) розяснює, чому не можна підходити до оцінки мистецьких творів без деяких основних даних потрібних для аналізи. Кожний рід мистецтва це окремий засіб порозуміння, як кожна чужинна мова; хто не вивчив його не може зрозуміти творів писаних цією мовою. Твори не мусять бути відбиткою якихось реальних чи навіть уявних предметів; вони повстають згідно із власними законами „доцільної" композиції.

Вол. Ласовський інформує про новий малярський напрямок — музикалізм, що хоче передавати звукові враження малярськими засобами. Вже з доданих до статті репродукцій бачимо, що цій приємній назві не зовсім точно відповідають твори, які нагадують ріжні інші дотеперішні напрямки та сполуки їх елементів.

У зшитку находимо ще некрольоґ Миколи Алексієва, що помер минулого року у Москві, голоси чужої преси про українське мистецтво та оцінки деяких наших мистецьких новин.

Коли несемо під пахою такий зшиток і хтось із сторонніх, що не знає нашого життя, починає його розглядати, уявляє собі, що наші мистці — щасливі; вони мають бодай еліту для якої можуть видавати такий журнал. Мовчимо і не розяснюємо дійсного стану. Такої еліти досі в нас нема і навіть ті, що раді вряди-годи повісити у своїй хаті якийсь образ, хочби наймодерніший, мало цікавляться журналом, що інформує про сучасних мистців та їх працю.

М. Р.

З ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ.

Нарада інтелігенції в Щирці.

На зразок недавньої наради інтелігенції у Винниках відбулася дня 18. травня нарада у Щирці. Від Повітового Народнього Комітету у Львові був на нараді голова ред. *Гриць Гладкий*. Він зреферував зібраним хід і вислід самоуправних виборів та стан політичної і взагалі громадянської праці у львівському повіті. Положення щирецького району в повіті вимагає доконче створення у Щирці районового організаційного осередку. Від якогось часу Щирець не є таким осередком, а наслідком цього те, що щирецький район, із найбільшим відсотком українського населення у львівському повіті, є найбільше занедбаний.

Зібраний гурток осіб, на яких тяжить відповідальність за громадянські справи Щиреччини, постановив відновити щирецький осередок, зокрема оживити політичну організацію району. По коротенькій нараді після реферату зібрані вибрали комітет, який під проводом Повітового Народнього Комітету має обняти працю в Щиреччині. До комітету увійшли такі поважні й відомі зі своєї громадянської праці особи: о. декан Семків, адвокати д-р Хрептовський і д-р Савчак, Тибінка Юрко, лікар д-р Мандзик, усі зі Щирця та о. Дорик з Хоросна Старого й о. Коверко з Бродок. Таким чином запевнено організаційний осередок трьом волостям, які за далеко віддалені від Львова, а саме: Острову, Черкасам та Красову,

а також улекшено звязок із повітовим центром волости Наварія, яка тяготіє до самого Львова, але має також свої інтереси в Щирці, як осідку свого повітового суду.

Нарадою зацікавилась поліція. Постерунковий вилеґітимував референта й записав собі провідника наради, а справдивши, що нарада відбувається згідно з постановами закону про збори, перепросив зібраних і вийшов.

По нараді задержалися ще вибрані члени Комітету і голова ПНК зясував їм найближчі завдання, що їх ПНК замітив собі в повіті. Районовий комітет у Щирці мусітиме ті завдання перевести у своєму районі.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

З діяльности Товариства „Дрогобицький Боян".

Колиб кому з читачів нашої преси прийшла думка, що робить тепер „Дрогобицький Боян", про якого писала досить багато кілька літ тому не лише наша, але й чужинна преса, то правдоподібно не вмів би він собі відповісти. Певно, „Боян" заснув, або його вже нема.

Ні! Це тільки пресові вістки припинились, а праця в „Бояні" йде дальше, хоч може не в давніх розмірах назовні. Не видає він вправді місячника, не спокушується на участь у загально-словянських співацьких фестівалях, одначе все таки є найрухливішим товариством у Дрогобичі. Ніяке свято, ніяка імпреза дрогобицька не обходиться без участи „Бояна". Крім цього „Боян" уладжує власні концерти та імпрези в Дрогобичі й поза ним, запрошуючи до участи в них наші кращі музичні сили в краю.

Ось недавно на загальних зборах „Дрогобицького Бояна" можна було довідатися, що й цього року вибрався „Боян" на турне. Уладив м. ін. концерт у мин. році у Трускавці та Стрию. Сама програма тих концертів говорила за себе. Досить трудні й у Галичині майже неспівані ще твори (крім Львова) Бородіна, Рубінштайна, Вахнянина, Ружицького, Шуберта й менше знані твори Людкевича, Стеценка, Демуцького, Кошиця, Ревуцького та інші. Але й поза тою програмою має „Боян" у своєму репертуарі велике число новин, особливо з чужинної муз. літератури: англійської, німецької, французької, італійської, чеської і російської. В тім саме й ріжниця поміж давнішим „Бояном" зперед кількох літ і теперішнім, що тоді здобував „Боян" осяги передусім у народній пісні, або в доступнішій технічно літературі наших композиторів та спопуляризував чимало їх творів серед хорів Дрогобиччини. Тепер уже така програма не вистарчає і „Боян" узявся до деяких наших трудніших або нових творів. Та наших композицій нових не так то вже багато. Нераз „Боян" у клопоті, коли треба вибрати щось зі своєї літератури, бо переспівав дуже багато, а повторятись — не випадає. Цеж кільканацять літ підряд два рази або й більше в тижні пильні проби. Був час переспівати досить творів. Ось тепер у підготові вибір зах.-европейської духовної (церковної) музики зі славним „Аллилуя" Гендля, а також вибір легкої танкової, але мистецької зах.-европейської музики. Диригент п. Пюрко докладає всіх зусиль при виборі творів та укладанні програми концерту.

Найновіші імпрези „Бояна" — це власний концерт зі співучастю піяніста Р. Савицького, концерт колядок, страстні псальми, низка святочних церковних відправ, участь у святі Крут, у святі Просвіти й Федьковича, у святі Шевченка.

Одначе не можемо замикати очей і на відємні сторінки життя в „Бояні". Передовсім „Боян" не має кому свого цінного товару продати. Громадянство ходить на його імпрези слабо, а це впливає на працю боянистів. Дефіцитів не має чим „Боян" покривати, тому й деяких імпрез не дає. Співає більше для власної приємности. А брак виступів відбивається відємно на дисципліні, фреквенції та на мистецькому викінченні творів. По-друге — нездорові ферменти у товариствах на тлі особистих непорозумінь оминали до-недавна „Боян", а тепер не бракує і їх.

Одначе найбільше відбивається на житті „Бояна" те, що громадянські чинники не перешкодили цьому, щоб довголітній голова „Бояна" проф. Вол. Сольчаник, який 16 літ всю свою енергію вкладав у „Боян", не потребував уже 4 роки зуживати енергію та здоровля на їзду до Стрия, де є занятий у семинарії Р. Ш. та куди „позичили" його нібито на один рік з ґімназії Р. Ш. в Дрогобичі. Хочемо вірити, що провід української інтеліґенції в Дрогобичі (Кружок Р. Ш.) зрозуміє вагу розвою нашої музичної культури й поможе нам повернути проф. Сольчаника до праці в Р. Ш. (ґімназії) у Дрогобичі.

М. І.

Прем. Цалдаріс про положення в Греції.

АТЕНИ, 20. 5. ПАТ. Прем. Цалдаріс виголосив учора у Патрас велику політичну промову. Премієр підкреслив, що внаслідок злочинного повстання Греція була у великій внутрішній і зовнішній небезпеці. Парлямент на внесок уряду поробить заходи, які забезпечать устрій перед усякими змовами. Уряд виступить з проєктом зміни конституції, зберігаючи дотеперішні форми правління. Народня партія стояла завжди на становищі, що нарід є одиноким сувереном і тому буде змагати до того, щоб нова конституція дала народові змогу висловитись у загальнім голосуванні у справі форми державного ладу.

НОВИНКИ

— **Заходом Центр. Жіноч. Кружка УКС** відбудеться 22. травня ц. р. в год. 5.30 в домівці Марійського Т-ва Пань, вул. Руська ч. 10. дискусійний рефарат п. проф. Е. Тишинської на тему: „Значіння розуму, чуття і волі для вироблення характеру". Прохаємо численно явитись Вп. п. Членів і Гостей. **Управа.** 1582

— **Панахида за пок. марш. Пілсудського у православній церкві у Львові.** Як було заповіджено в окремих клепсидрах, заходом львівського відділу Українського Центрального Комітету відбулася в мин. неділю в 12. год. вполудне панахида за пок. марш. Пілсудського, як „великого Вожда Польщі та прихильника незалежности України". Після Служби Божої о. Левицький виголосив промову, в якій начеркнувши духову сілюетку покійника, говорив про його ролю й заслуги в історії відбудови Річипосполитої Польської та про його відношення до всіх громадян без ріжниці національности й віроісповідання. На панахиді були представники уряду та деяких установ. Народу не могла церква помістити. Були це в більшості наддніпрянці й чимало галичан, між ними в першому ряді дир. Федак. Хор співав прекрасно.

— **Заборона вистави памяток УСС.** Як відомо, цього року влаштовано в Українському Національному Музею у Львові, а опісля у Станиславові, Коломиї і інших містах Сх. Галичини, виставу, посвячену памяти українських Січових Стрільців з нагоди 20-ліття вимаршу до боїв Усусусів. Ця вистава викликала відгомін в українській і польській пресі, що освітила її історичне і мистецьке значіння. Місцева політична влада у містах, де влаштовано цю виставу, не робила більших перепон і дала на неї дозвіл. Мали її влаштувати — у Тернополі і у цій справі внесено відповідне подання до тутешнього староства, одначе воно всупереч заходам не дало дозволу і тому згадана вистава у Тернполі не відбудеться.

— **Зміна в управі ґімназії Рідної Школи в Тернополі.** З початком наступного шкільного року має уступити з управи коедукаційної ґімназії Рідної Школи у Тернополі дотеперішній директор Михайло Кужіль, а управу ґімназії обійме мабуть п. Омелян Бачинський, дотеперішній директор ґімназії Р. Ш. в Рогатині.

— **Інтимний вечір улаштовує** „Кооператив Український Театр" 24. ц. м. в год. 7. веч. у салях „Бесіди", при допомозі пань із клюбу редакції „Нова Хата". У вечорі візьмуть участь наші відомі артистки Л. Кривіцька, що вперше після кількамісячної недуги виступить перед нашою публикою, С. Стадникова, Л. Голіцинська, Свірська, крім цього П. Сорока та д-р Н. Нижанківський, що згодився акомпаніювати деяким нашим артистам. Вечір матиме характер товариських сходин за запрошеннями для членів. Білети на нього можна дістати в редакціях „Діла", „Нового Часу" та „Нової Хати".

— **Справа памятника марш. Пілсудського у Львові.** У понеділок вполудне відбулося під проводом през. Дрояновського засідання управи м. Львова в справі будови памятника марш. Пілсудського. Управа міста ухвалила формально внасиґнувати на цю ціль 20.000 зол. У понеділок вечором збирається м. рада. На денному порядку є лише одна точка: проєкт памятника марш. Пілсудського у Львові

Свячене у Львові.

В неділю 19. травня п. р. відбулося заходом „Просвіти" на Богданівці традиційне свячене. За столами засіло в домівці читальні понад 100 членів, представники наших установ і преси. „Свячене" посвятив Преосвященний Н. Будка, щирими словами заохочував членів до повної культурно-освітньої та економічної праці.

Щирий і наскрізь родинний настрій переплітали воскресні та стрілецькі пісні і промови гостей та членів читальні. Від Організації Українок м. Львова промовляв двічі пос. д-р Степан Баран, від Матірного Т-ва „Просвіта" секретар Дужий, від „Союзу Українок" і львівської філії цього Т-ва п. Оля Голіянова, ред. Я. Шава та м-р Смольський від молоді з Богданівки. Крім того промовляли члени читальні дир. Ф. ..., п. Катерина Панькова, п. Мигаль, проф. Стевчак, Іван Бучко, п. Іванчук та інші. Підчас свяченого на „Рідну Школу" зібрано 13.30 зол., на добродійні цілі 17.20 зол.

Національним гимном закінчилось свячене ...ним вечором.

— **Вечір молодих авторів.** Як нас повідомляють гурток молодих наших авторів, що приняв назву Асоціяція Молодих Письменників приготовляє на 6. червня збірний літературний вечір у салі „Бесіди". У вечорі візьме участь 12 авторів: твори їх відчитають запрошені декляматори. Ближчі подробиці подамо після точного устійнення програми.

— **Пізні жнива** заповідаються цього року з причини холодів, які має Европа в місяці травні. Жнива, які в нашім краю зачинаються звичайно в половині липня, розпічнуться найменше два тижні пізніше, отже з кінцем липня або з початком серпня.

— **Льняний промисл на півн.-зах. землях.** Частина льняного волокна з цих околиць іде до фабричної перерібки (головно в Білостоці), а коло 35 відс. цілого збору йде на експорт до Чехословаччини, Франції і т. д. Місцеве населення від віків управляє і переробляє лен, головно малоземельні. Частина переробленого лену лишається дома на власну потребу, а частину продають як полотно. Майже кожна хата має свій ткацький варстат. Є й такі, що удержуються з заробку на цьому варстаті. В останніх часах зужиття полотна на селі помітно зросло. Причинилась до цього біда на селі. І продукція льняного полотна зросла, одночасно зросла продажа полотна. Найбільше продають на переднівку з браку інших доходів (огородництво зовсім тут не розвинене). Може би „Українське Нар. Мистецтво" заложило свою філію в Бересті. Покищо польський Базар Пром. Люд. в Білостоці старається (з малим успіхом) зорганізувати льняну ... Цей Базар повстав 1929 р. задля піднесення людового промислу і створення центрального ринку збуту для ткацьких селянських виробів, а також людових прикрас. Базар скуповує ... і полотно, але не має фондів. Істнує ще Базар у Вильні (централя), Луцьку, Новгородку і Бересті. Всі вони стараються урухомити експорт льняних виробів і людових прикрас за кордон; але всім брак фондів. В останніх часах льняними виробами заінтересувалася Америка, Палестина та інші краї. — **м. м.**

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім дні впали при тягненні держ. льотерії такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 10731 52198 89005 111582. 5.000 зол. на ч. 46574 66619. 2.000 зол. на ч. 16173 29007 29358 46992 52409 55147 ...388 100340 102127 134904 158832 167749. 1.000 зол. на ч. 7407 8363 10265 31372 35828 ...667 41414 41520 47032 48070 73714 80455 ...064 84282 86198 87884 91337 119004 123052 ...2911 141493 141329 150016 159690 161521 ...3271 169249 175355 177881 178988 178125. По павзі. 10.000 зол. на ч. 51047 51523. 5.000 зол. на ч. 70560 106021 134675. 2.000 зол. на ч. ...?? 36425 43617 47345 49394 53709 59642 62772 ...496 69078 70063 83837 87013 88165 102?9? ...411 126461 132310 137045 137050 150319 161520 171070 181082.

— **Загроза комісарщини.** У Тернополі істнує фундація ім. кн. Константина Острожського для ...ших міщан греко-кат. обряду, основана ним ще при кінці 16. століття, а відновлена перед 50 роками. Завідує нею кураторія з досмертних членів, зложена здебільша з тутешніх міщан. Має вона поверхову реальність при вул. кн. Острожського і 150 моргів поля у Тернополі, з якого дохід кураторія розділює щорічно у формі ...жевої допомоги між бідних міщан. Перед війною в домівці фондації мешкали убогі міщани і міщанки і одержували там цілковите удержання, одіж і обуву з одиноким обовязком ходити щоденно до церкви. Після війни приміщено там сирітський захист і захоронку під управою Сестер Служебниць. Це є і досі, а убогі міщани і міщанки одержують — як сказано — тільки запомогу у збіжу на прожиток. Влада вже віддавна напирає, щоби забрати захист і захоронку і тому Філія Кр. Тов. опіки над укр. молоддю під проводом п. Івана Боднара збирає вже фонди на будову власної домівки. Тепер розійшлися вістки, що політична влада розвяже кураторію фондації і заіменує комісаря в особі нотаріяльного асесора п. Андрія Коблюка, члена управи місцевої організації „Хшесціяньскі Польско-Українські Звйонзек" як політичної прибудівки ББ і в цей спосіб положить безпосередно руку на управу фондації.

— **Жиди називають себе Йосифами.** З приводу смерти марш. Пілсудського рабінат у Рівному рішив надавати всім хлопцям, що вродяться в найближчих 6 тижнях, імя Йосиф. Перший Йосиф буде похресником жидівської віроісповідної громади в Рівному, що буде постійно опікуватися тою дитиною.

— **Зачинаються хмароломи.** Над келецьким воєвідством перейшла минулого тижня страшна буря з хмароломом. Сотки домів повалило, поломило безліч дерев, ранило кількадесять осіб. Підчас бурі хвилями падав град, який знищив засіви на просторі кількох громад.

— **Відкопали палату Рамзеса.** Американська наукова експедиція, що під проводом відомого археольога Вінльока виїхала до Египту, після важкої кількамісячної праці викопала, як звіщає англійська преса, останки легендарної палати Рамзеса, в якій мав зберігатися славний скарб египетських фараонів. Розкопки ведуться далі.

— **Російські довги у Франції.** Французькі політичні кола цікавляться у великій мірі питанням, оскільки підчас побуту Ляваля в Москві поладнано в розмовах справу російських позичок у Франції. Докладних інформацій про це покищо нема. Російські довги у Франції доходили з кінцем війни до 95 міліярдів франків, з яких Совіти схильні признати тільки 75 міліярдів.

— **Як щадять англійці.** Союз англійських щадничих банків, що приймають дрібні суми на щадничі книжочки, оголосив своє звідомлення. З цього звідомлення бачимо, що в Англії є 102 щадничі банки, які мають 560 філій, а ощадности, в них зложені, сягають величезної суми 226.794.220 фунтів штерл. або 5 міліярдів 700 міліонів зол.

— **Яблока за вугіль.** Німецький вугіль закупив в Австрії 1.300 вагонів яблок, за які заплатить відповідної вартости вуглем з копальні в Рурщині. В австро-німецьких торговельних взаєминах це перша того роду трансакція.

— **Ріжні вістки.** У Франції помер з голоду кол. генерал рос. армії Мандрон Курбський, що втік після большевицького перевороту з Росії. — З Вильна повідомляють, що 16-літна Софія Ростковська та її товаришка Ірина Павловська, учениці торговельної школи в Ліді з причини лихих поступів у науці кинулися під потяг і згинули на місці.

Відгуки дня.

Чорний дух.

Кожне товариство має свого чорного духа. Без того не може в нас бути і досі — наскільки мені відомо — ще жадне товариство без того не обійшлося.

Перед Загальними Зборами...

— Як ви думаєте — питають чорного духа, — чи пан Ікс буде добрий на голову?

— Ну, не думаю... Мені здається, що він має замало енергії. І взагалом не надається...

— То може пан Ипсильон?...

— Ідіть зі своїм Ипсильоном! Також помисл!..

— А хто?

— Ви!

— Що вам!? Яж не маю ні даних, ні претенсій.

— Але я твердую, що ви найбільше надаєтеся.

— Дякую. Але прошу вас, навіть не згадуйте про те нікому. Я зовсім не думаю про те.

Чорний дух усміхається, ніби обіцює, ніби перечить і мовчки відходить.

А на Загальних Зборах ставить вашу кандидатуру на голову, знаючи добре, що тим вам тільки шкодить.

По салі кружляє вістка, що ви перед Загальними Зборами розбивалися за своїм головством і що врешті-решт „він" погодився на те, ради спокою в товаристві.

Ваша кандидатура падає, а ви повискуєте цілу лаву ворогів.

...І чого він пхається!

...Не досить, що був у виділі!

...Десь люди не мають чола! Вдає приятеля голови, а проти нього веде агітацію.

Хто пустив таку вістку про вас — ви ніколи не дійдете. Десь, хтось, комусь щось сказав...

По Загальних Зборах...

Чорний дух знову підступає до вас:

— Доки властиво буде такий балаган?!

— Який?

— Ну... взагалом. Порядку ніякого. Колиб ви, наприклад, були головою...

— Дайте спокій! Ви мене вже й так поставили в прикре положення.

Чорний дух ображується і відходить.

А потім чуєте: що ви нарікали на безпорядки, що ви ненкували в голови, що... і так далі.

Голова скликує надзвичайні Загальні Збори, зрікається головства і в досади на вас — ставить вас на голову. Ви пробуєте відхрещуватись, але маєте досить неприхильних, щоби не стати головою. Останній аргумент: „Не штука критикувати, покажіть, що потрафите!" — доводить вас до шевської пасії і ви згоджуєтесь.

Чорний дух вас і тепер не покидає. Припліється до вас при кожній нагоді і легко піддає:

— Я на вашім місці...

Або:

— Колиб мені так хто...

Або:

— Ви не повинні пустити цього плазом..

Нещасна ваша година, коли підете хоч частинно за його підшептами. Почуєте за місяць, що хтось, десь, комусь: „Що? хоче бути в товаристві Гітлером? Виглядав на такого скромного!"...

Коли є яка імпреза — чорний дух кривиться, що зле зроблена, коли нема — нарікає, що не робиться нічого.

В першім випадку каже: „Ліпше нічого, як таке!" В другім: „Ліпше щонебудь, як нічого!"

Але — борони Боже — не кажи цього вам до очей. Хтось, десь чув, як він комусь говорив.

Колиж його прищупите врешті — дає вам без вагання одну, дві, скільки хочете, заяв, перепрошує і обіцює поправу.

Навіть прослезиться.

Але з того часу вже вдає, що вас не бачить, і... „працює" далі. **Галактіон Чіпка.**

ДИВОГЛЯДИ.

ПАПУГА ВІДГАНЯЄ ДУХИ.

Найславнішим птахом в Англії є тепер поважна віком папуга, Попсі, яку привезено з Індій. Папуга ця має важну місію — подорожує з магараджою з Сірогі і йде перед ним крок у крок. Завдячує це віднаменням обставині, що має, так думає принаймні магараджа, чудотворну силу відганяти злі духи. Магараджа не вступить до жадного готелю, не піде на жаден прохід без своєї папуги, яка мусить попереду нього йти. Та не лише відганячем духів є Попсі, вона теж репрезентує ввесь рід папуг в Англії. Бо від кількох років, коли вибухла пошесть „папузиної хороби" строго заборонено держати папуг в Англії. Те, що для Попсі зробили виняток, завдячує вона не тільки тому, що її пан є магараджою, але і тому, що він грає чудово у крікет і цим головно заімпонував англійцям.

СХОДИ ЗАМІСТЬ КРАМНИЦЬ.

В одному берлінському домі були сходи, що не вели нікуди, тільки на вулицю. Хитрий торговець марками винаймив ці сходи за кільканадцять марок місячно. Зробив при них двері і віконце із засувкою. Зробив чимало декорацій марками і склеп готовий. Можна навіть увійти туди оглядати товар. Сідається на нижчих східцях, а на вищих сходах є марки. Сходи це символ — майбутнього успіху.

Із судової салі.

КОМУНІСТИЧНИЙ ПРОЦЕС НА ВОЛИНІ.

В днях від 19. лютого до 14. березня в луцькому окружному суді відбувалася розправа 55 осіб, яким слідство закидало приналежність до комуністичної партії Західної України (КПЗУ) та протидержавну діяльність на території Волині й Холмщини. Акти процесу складалися з 38 томів, а самий присуд був на 120 сторінках машинового друку.

Засуджено 45 осіб, із того: по 8 років вязниці 14 осіб (серед них Микола Павлик, Антін Коваль, Евген Кушко, Михайло Дурдел, Михайло Олексюк); по 7 років 13 осіб (серед них Іван Зарва, Богдан Дудикевич, Петро Остафійчук, Микола Щирба); по 6 років 10 осіб (Ілля Долганик, Леоніда Кухта, Евстах Білавка, Іван Козар); 5 років — 1; по 4 роки 4 — (Іван Даницюк, Гриць Голіян); по 3 роки — 3. Решта звільнена від вини і кари.

Більшість обвинувачених складали жиди й поляки. Українці походять із Волині, Галичини й Холмщини.

Апеляцію склали як засуджені так і прокуратура, що домагалася засудження 7 уневинених і підвищення кари 23 засудженим.

Перед двома тижнями відбулася розправа в апеляційному суді в Люблині, який апеляцію прокуратора відкинув і двом засудженим зменшив кару, а саме: Михайлові Дурделові до 7 літ та Іванові Даницюкові до 3 літ. **Х.**

—o—

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Свячене у „Зорі". В неділю 12. травня п. р. товариство „Зоря" у Тернополі, що гуртує поважне число місцевих українських ремісників, улаштувало традиційне свячене, на котре запрошено теж і відпоручників, місцевих українських установ. Свячене розпочалося поблагословенням „снідів" о. канонікам Вол. Громницьким, що опісля зложив від себе побажання дальшого розвою та успіхів для товариства і його членів на руки голови „Зорі" п. Івана Майки, масарського промисловця і члена міської ради у Тернополі. Гості і члени „Зорі" та їхні подруги й ремісничий дорiст засіли до перекуски і при товариській гутірці провели кілька годин. Від місцевих установ витав „Зорю" пос. д-р Ст. Баран, вказуючи на вагу організації ремісничого стану, головно на корисний факт, що місцева „Зоря" зайнялася і національним вихованням української ремісничої молоді, що має для нас велике національне значіння. Іменем „Зорі" промовив п. Іван Майка і дякуючи обом промовцям за побажання і слова признання, начеркнув коротко пляни дальшої праці у товаристві. Після офіціяльної частини відбулася товариська забава, котру перервано з доручення поліції, що прийшла повідомити присутніх про смерть марш. Пілсудського. При цій нагоді слід згадати, що тернопільська „Зоря" займає сьогодні обширний пятикімнатний льокаль у домівці філії „Просвіти" при вул. Міцкевича і влаштовує правильні сходини членів, для яких має читальню часописів і бібліотеку. Заопікувалася вона і ремісничим доростом, що в неділі і свята заповнюючі кімнати товариства та знаходить тут осередок для свого національного вишколення. „Зоря" заховала недавно власний прапор у „Доставі" за 600 золотих і можливо, що ще перед шкільними феріями, а найпізніше у вересні ц. р., відбудеться врочисте посвячення її прапора.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

„ЖІНКА", двотижневик, ч. 10. Рік І. Львів, 15-го травня 1935. Зміст: М. Р. Право жінки на працю; Н. Козицька: Святий Юрій; У. Кравченко: Мати; М. Козоріс-Барилякова: Над рікою; З. Мірна: Чи нам потрібні жіночі товариства; М. Пеньковська: Майстер емалії — Марія Дольницька; Ті, що від нас відійшли; С. Русова: Жіночі постаті в совітській літературі; Вісті з Союзу Українок; З концертової салі (Марта Кравців); О. Мочульська: Чи батьки мають право на особисте щастя?; При громадській роботі; А. Садовська: Чи спроможемось; О. Сіяк: У здоровому тілі. Адреса: „Жінка" — Львів, вул. Сикстуська ч. 44.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС, орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Ужгород, травень 1935 Р. VI. Ч. 4.

ДАЖБОГ, двотижневик. Львів, 15. травня 1935.

ГОСПОДАРСЬКО - КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів, 19. травня 1935. Р. XV. Ч. 20.

PŁOMYK, tygodnik, dla dzieci i młodzieży. Warszawa 20. maja 1935. R. 19. № 36.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa 20. maja 1935. R. 19. № 36.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 22. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Вівторок, 21. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 22. V. год. 7·30 веч. „Перша реса Фанні". Комедія, Г. Б. Шова.

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії".

АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти".

АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях"

ВАНДА: „Історія гріху" і ревія.

ҐРАЖИНА: „Проданий голос" — И. Шмідт.

КАСІНО: „Мужчини до вибору",

КОЛІСЕЙ: „Буря над Волгою" та ревія „Фукс шалів".

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Схід сонця" та "Чібі" з відомою артисткою з Ф. Галь.

МУЗА: „Два гільтаї" (Фліп і Флип).

ПАКС: „Деревляні хрести".

ПАЛЯС: „Азбука кохання".

ПАН: „Молодий ліс".

РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).

СВІТ: „Жінки в його житті" і „Що мій муж робить у ночі".

СОНЦЕ: „Людина - малпа", ревія „100 відсотків для вас".

СТИЛЕВЕ: „Дама з Мулен Руж" і ревія „Гумор і темпо".

УТІХА: „Кровавий напад" і ревія.

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Вівторок, 21. травня 1935.

Відень (506,8) 14·00 Спів, 15·40 Пісоньки для дітей, 17·10 Твори Ферд. Ребая, 19·10 Австр. пісні, 20·00 Ван і фон Каленберг гінунтершав — радіопопурі, **Кошиці** (259,1) „Казка княжни" суїта Крічки, 17·50 Авд. для Закарпаття (спів. Попович), **Прага** (470,2) 17·40 Дуети на скр. і альтівку, 18·20 Іт. дуети, **Париж** (1648) 20·45 Концерт, 22·35 Танк. музика, **Берлін** (356,7) 12·00, 17·00 Концерт, 16·00 Пісні, 19·00 Форт. твори на 4 руки, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 16·00 Вес. пополудне, **Кельн** (455,9) 14·15 Вок. концерт, 17·00 Орх. концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16·20 Саксонські пісні, 21·00 Твори Константинова, **Будапешт** (550,5) 12·05 Солісти (форт., спів) 17·30 Симф. концерт, 19·55 Військ. орх., **Міляно** (221,1) 13·45, 19·15 Легка музика, 21·00 Моцартівський вечір, **Рим** (420,8) 17·30 20·50 Легка й орг. музика.

Середа, 22. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·00, 22·10 Концерт, 17·30 Спів, 19·35 Хор, 20·15 Твори Едм. Айзлера, **Братислава** (298,8) 20·45 Спів, **Кошиці** (259,1) 17·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., **Париж** (1648) 12·45 Танк. музика, 20·15 Авд про Вікт. Гіго, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 22·30 Вагнерівські твори, **Франкфурт** (251) 15·15 Народні пісоньки, 16·00 Пісні Двожака, Пфіцнера, **Кельн** (455,9) 10·500 Суч. муз., спів, 14·15 Голяндська форт. музика, 16·00 Форт. тріо д-моль Аренського, 20·45 Сто літ танк. мельодії, 22·30 Легка муз., **Ляйпціґ** (382,2) 20·45 „Марія Стюарт" траг. Шілера, **Мінхен** (405,4) 15·20 Шопенові твори, 16·10 Ґріґові пісні (Ліцепфер сопр.), **Будапешт** (550,5) 21·15 Оп. орх., 22·40 Танк. музика, **Міляно** (221,1) 13·05, 17·05 Легка музика, 20·50 Концерт, **Рим** (420,8) 20·50 Сим. концерт.

Львівське радіо.

Вівторок, 21. травня 1935.

6·30 Раніший авд. 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·05 Поважні плити, 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Ґріґ: Смичк. квартет ґ-моль оп. 27, 13·35 Фрагм. з Містерії „Парсіфаль" Ваґнера (ґр. пл.), 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт, 14·00 Ґр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Концерт орх., 16·30 Оповідання для дітей Старого Доктора, 16·45 Форт. рецітал молодого пяніста З. Шимоновича, 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Форт. рецітал, 17·50 У домі дівчат на Окенці, 18·00 Спів (Реслер-Стокова мецосопр.), 18·15 Фрагм. із „Небожеської комедії", 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Поважна музика з ґр. пл., 19·15 У ветеранки січн. повстання З. Романовичівни, 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Концерт славних апокріфів (муз., сп.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Гутірка, 21·00 Симф. концерт, 22·00 Музика з ґр. пл., 22·30 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 22·45, 23·05 Концерт орх.

Середа, 22. травня 1935.

6·30 Раніший авд., 7·00 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·05 Ґр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт орх., 16·30 Про жіночу справу, 16·45 Ґр. пл., 17·00 Здобутки суч. зоольоґії, 17·15 Суч. муз. для недовірків, (молодо-фр. музика), 17·50 Про книжку Поль Бартеля „Маршал Пілсудський", 18·00 Пісні (Муґуел сопр.) в супр. форт., 18·30 Почт. техн. скринька, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 ҐР. пл., 19·15 У Пулавах, 19·25, 19·29 Спорт. віст., 19·35 Ґр. пл., 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Оп. фрагмет, 20·15 Молодий поет. Львів марш. Пілсудському, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. хвилини, 21·40 Скр. концерт, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Хор. пісні, 22·35, 23·05 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30—5·35 зол.

Нім. марка 1·86—1·88, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінґи 25·75—26·00, австр. шілінґи 98·00 — 101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 00·00—00·00, ліри 00·00—00·00.

Золото: Долари 9·25—9·30, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75 — 4·85. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Преміївки.

Долярівки 52·00 — 53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що ціни на масло не ставить з приводу вичікуючої тенденції; в дні 20. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз устійнив дефінітивні ціни на масло від 10. до 11. травня ц. р. 2·30 зол., від 13. до 18. травня ц. р. 2·20 зол.

Маслосоюз повідомляє, що від 20. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	1·80 зол.
Мол. одпор. кури 1. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Найдешевше заведення переписки на машині, — Львів, ул. Баторого ч. 28. 1545 5—5

Новочасна виробня парасолі і парасольок „ЛІОН", Львів, ул. Шайнохи 2. — приймає реперації, покриття, дешево. 1536 7—10

Наука писання на машинах, місячна оплата пять золотих. **Переписку і відбитки** — приймає Романська, Зиблікевича 5 1562 4—10

фортепіян короткий, хрижовий у знаменитім стані продає Бартошевський, Пекарська 15. І. п. 1553 5—10

10.000 мужеських сорочок продає від зол. 2·26 Новочасна виробня **„Ренома",** Львів, Сонішна 9. 1510 11—22

Спеціяльна виробня ПІЖАМ, БОНЖУРОК, ДРЕССІНҐІВ, детайлічно по гуртових цінах. — **Руд - Стар,** Львів, Сербська 17. II. 1391 18—20

Новітня робітня обуви Івана Івасівки при вул. Личаківській 18, виконує найновіші зразки мужеської, люксусової обуви, Спеціяльність ортопедична обува. 1580 3—30

Тенісові штани найдешевше джерело „Палітон", Гетьманська 22, побіч музею. 1452 4—7

Пансіон „Яблонських Мароко" біля залізничого двірця **у Гребенові під управою п. М. Блавацької** поручає від 1. червня сонячні кімнати одно- дво- і три особові з осібними бальконами та видом на гори. Здорова й добірна кухня на бажання дієтична. Ціни поміркованi. 1585 1—8

Льокаль у партері до винайму в домі „Народньої Гостинниці" вул. ріг Косцюшка і Сикстуської. 1584 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

Свій до свого!

Панчохи і скарпитки

КУПУЄМО ВСІ В КРАМНИЦІ

„Українського Народнього Мистецтва"

ЛЬВІВ, КОСТЮШКА 1.

Доротеум

Львів, Браєрівська 3.

комісова меблева галя купує, — приймає в коміс — продає.

МЕБЛІ всілякого рода за готівку і на сплати.

ЗАВЕДЕННЯ ГАФТІВ
молодого МІЛЛЄРА -- Ринок 19 в партері поручається П. Т. Публиці

КОВДРИ

матераци, подушки, коци, білля на постіль

Маріян МЛЄКО

ЛЬВІВ, вул. КОРАЛЬНИЦЬКА ч. 6.
телефон 237-72 1234 20—20

ВАКАЦІЯНА ОСЕЛЯ для дітей і відділ „ОЛЬГА", пансіон для дорослих **у Підбужі** — оце дві перли і гордощі „Української Захоронки" в Дрогобичі. Недалека віддаленість від Самбора і Дрогобича, захисне положення оподалік від людських осель, у межиріччі, яке оповивають шпилькові ліси, в близькому сусідстві ріка Бистриця, ідеальне повітря, змога ріжноманітних проходів, збирання ягід і грибів, здорова кухня, якої потреби заспокоює подвійна кількість власної городини — це запорука прегарного дитячого відпочинку для міських дітей і старших. Своя підвода з Дрогобича в понеділок і в суботу, а з Самбора в четверги до диспозиції гостей. — **Сезон починается в половині травня. Ціни мінімальні. Інформації дає Управа „Української Захоронки" в Дрогобичі, — вул. Чесного Хреста ч. 49.** 1578 2—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.